

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ 2019**

ΜΑΘΗΜΑ:
ΛΑΪΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ: ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΟΨΕΙΣ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΣΑΔΩΡΟΣ

ΘΕΜΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:
**«ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΓΛΩΣΣΑΣ ΑΠΟ ΤΟ ΑΝΘΟΛΟΓΙΟ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΤΗΣ Γ' & Δ'
ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ, ΜΕ ΘΕΜΑ ΤΗ ΛΑΪΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ»**

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ: ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ
Α.Μ.: 4112016259
E-MAIL: pre16259@aegean.gr

1. Ταυτότητα Διδασκαλίας

Πραγματοποιείται διδασκαλία στο μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας και συγκεκριμένα διδασκαλία από το Κεφάλαιο «Κόκκινη κλωστή δεμένη...ΚΕΙΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΑΔΟΣΗ», της Ενότητας «Λαϊκό Παραμύθι, “Ο ποντικός και η θυγατέρα του”» (σελ. 50-52) από το Βιβλίο Μαθητή του Ανθολογίου Γ' & Δ'

Δημοτικού[CITATION Κατ06 \l 1032]. Η διδασκαλία γίνεται στην Δ΄ Δημοτικού. Η συνολική διάρκεια διδασκαλίας είναι δύο διδακτικές ώρες.

2. Διδακτικοί στόχοι

Γενικός σκοπός: Οι μαθητές/τριες να γνωρίσουν ένα κείμενο από τη λαϊκή λογοτεχνία, ως ένα αναφορικό είδος και συγκεκριμένα ως ένα κείμενο από την παράδοση. Να εκτιμούν και να απολαμβάνουν καταξιωμένες μορφές λόγου, όπως ένα λαϊκό παραμύθι. Να εξοικειωθούν με τη δομή, το περιεχόμενο και το ύφος ενός λαϊκού παραμυθιού. Να αντιληφθούν τη λειτουργία των επιθέτων σε ένα κείμενο. Να διηγούνται περιληπτικά ένα κείμενο[CITATION ΥΠΕ031 \l 1032]. Να αντιληφθούν την έννοια της παράδοσης όχι ως κάτι παρωχημένο και μουσειακό αλλά ως κάτι ενδιαφέρον και ζωντανό[CITATION Κατ061 \l 1032].

Επιμέρους διδακτικοί στόχοι (κατά Bloom)

Γνωστικοί στόχοι:

Επιδιώκεται οι μαθητές/τριες να είναι σε θέση:

- Να γνωρίσουν τι είναι η λαϊκή λογοτεχνία και συγκεκριμένα τι είναι το λαϊκό παραμύθι.
- Να εξοικειωθούν με στοιχεία δομής και περιεχομένου ενός λαϊκού παραμυθιού ως ένα λογοτεχνικό κείμενο από την παράδοση (π.χ. κλασικά μοτίβα, ανιμισμός, μυθικά όντα).
- Να γνωρίσουν ποια είναι η μορφή και ποια η λειτουργία μιας περίληψης.
- Να εσωτερικεύσουν ένα κλιτό σχήμα επιθέτου στα τρία γένη.

Ψυχοκινητικοί στόχοι (δεξιότητες):

Επιδιώκεται οι μαθητές/τριες να είναι σε θέση:

- Να συνειδητοποιήσουν την ύπαρξη λαϊκών ή ιδιωματικών λέξεων ή φράσεων καθώς και τη σχέση τους με τα διάφορα επίπεδα λόγου.
- Να εξασκηθούν στη συγγραφή περιλήψεων μέσω την εντόπισης των σημαντικότερων σημείων ενός κειμένου έτσι ώστε να μεταφέρεται με ακρίβεια το περιεχόμενο αυτού.
- Να αναγνωρίζουν τη λειτουργία των επιθέτων, άλλοτε μεμονωμένα και άλλοτε με τον εκάστοτε ρόλο τους μέσα στη πρόταση.

Συναισθηματικοί στόχοι (στάσεις):

Επιδιώκεται οι μαθητές/τριες να είναι σε θέση:

- Να καλλιεργήσουν τη λογοτεχνική ευαισθησία και τη φιλαναγνωσία με έναν τρόπο που να συνδυάζει παιχνίδι, ευχαρίστηση και φαντασία.
- Να ευαισθητοποιούνται σε ζητήματα που αφορούν τη μεγαλομανία και την επιζήτηση του αδύνατου ως στοιχείο του ανθρώπινου χαρακτήρα που μπορεί να ξεπεραστεί με λογικές αποφάσεις και αναγνώριση των δυνατοτήτων του κάθε ανθρώπου.

- Να αναπτύξουν κριτική σκέψη και να επιχειρηματολογήσουν για τις συνέπειες της μεγαλομανίας στην ευημερία των ανθρώπων.

3. Διδακτική Πορεία

3.1 Κατανόηση κειμένου

Τίτλος κεφαλαίου: «Κόκκινη κλωστή δεμένη...ΚΕΙΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΑΔΟΣΗ»

Τίτλος ενότητας: «Λαϊκό Παραμύθι, “Ο ποντικός και η θυγατέρα του”»

Λαϊκό παραμύθι, με τίτλο «Ο ποντικός και η θυγατέρα του», το οποίο πραγματεύεται τα προβλήματα που δημιουργεί η μεγαλομανία στη ζωή και τις σχέσεις των ανθρώπων, τόσο σε παλαιότερες εποχές όσο και σήμερα. Μέσα από την συγκεκριμένη περίπτωση επικοινωνίας επιδιώκεται η επαφή των παιδιών με τη λαϊκή λογοτεχνία, όπως είναι ένα λαϊκό παραμύθι, και η ευαισθητοποίηση των μαθητών σχετικά με τις δυσκολίες που υπάρχουν στην καθημερινή ζωή.

Λαϊκό παραμύθι

Ο ποντικός κι η θυγατέρα του

3.1.1. Προαναγνωγικό στάδιο

Εξοικείωση με το θέμα

- Ο/Η διδάσκων/ουσα ρωτά τα παιδιά αν θυμούνται το παραμύθι *Η πριγκίπισσα και το αλάτι*. Στη συνέχεια, αφού παρακολουθήσουν το παραμύθι

<https://www.youtube.com/watch?v=rPatPPB6v4c> ο/η διδάσκων/ουσα θέτει στους μαθητές ερωτήματα με σκοπό: (α) να εντοπίσουν τα χαρακτηριστικά της ματαιοδοξίας και να επιχειρηματολογήσουν για της συνέπειές της στο άτομο και το κοινωνικό σύνολο και (β) να έρθουν σε επαφή με ένα λαϊκό παραμύθι έτσι ώστε να προσδιορίσουν από μόνοι τους τα χαρακτηριστικά του.

Ενδεικτικά, κάποια από τα ερωτήματα είναι τα εξής:

- «Ποιοι είναι οι ήρωες της ιστορίας;»
- «Τι κάνει κάθε ήρωας;»
- «Γιατί ο κάθε ήρωας συμπεριφέρεται με διαφορετικό τρόπο; Τι δείχνει αυτό για τον χαρακτήρα του;»
- «Ποια είναι τα συναισθήματά τους;»
- «Ποια είναι η άποψη που έχει ο βασιλιάς για τον εαυτό του και για τις κόρες του;»
- «Τι μπορεί να συμβεί στο ήρωα αν συνεχίσει να έχει αυτή τη συμπεριφορά;»
- «Ποια είναι τα δικά σας συναισθήματα όταν τον ακούτε;»
- «Τι θα θέλατε να του πείτε, να τον συμβουλευέστε;»
- «Τι έκανε τον βασιλιά να αλλάξει γνώμη;»
- «Τελικά ποιος είχε δίκιο;»
- «Γνωρίζετε περιπτώσεις στις οποίες η μεγαλομανία είχε αρνητικά αποτελέσματα;»
- «Τι είδος νομίζετε ότι είναι αυτή η ιστορία;»
- «Ποιος την έχει γράψει;»
- «Σε ποιους απευθυνόταν και τι σκοπό είχε;»
- «Ποια είναι τα χαρακτηριστικά αυτής της ιστορίας;»
- «Ποιο νομίζετε ότι είναι το δίδαγμα αυτής της ιστορίας;»

Πηγή κειμένου: πρόκειται για video, στο οποίο παρουσιάζεται με σύντομο, και φιλικό προς τις μικρές ηλικίες τρόπο, ο χαρακτηριστικός τύπος του μεγαλομανούς ήρωα.

- Καταιγισμός ιδεών με θέμα τα συναισθήματα που τους προκάλεσε το συγκεκριμένο μουσικό video (αρνητικά και θετικά). Οι μαθητές/τριες, εργάζονται σε ολιγομελείς ομάδες 4 παιδιών, καταγράφουν σύντομα (1 λεπτό) τις ιδέες τους με μικρές εκφράσεις ή λέξεις, σύμφωνα με τις εμπειρίες, τις σκέψεις που ήδη έχουν και τις πληροφορίες που πήραν κατά την προβολή του βίντεο. Βασικό γνώρισμα αυτής της δραστηριότητας είναι η αυθόρμητη διατύπωση ιδεών, η αποδοχή διαφορετικών απόψεων και η αποφυγή αξιολόγησης των ιδεών. Οι μαθητές ομαδοποιούν τις σκέψεις τους και τις καταγράφουν στον πίνακα της αίθουσας.
- Στη συνέχεια, η προσοχή επικεντρώνεται στο λαϊκό παραμύθι, έτσι ώστε να γίνει ομαλή σύνδεση με τη συγκεκριμένη ενότητα. Οι μαθητές/τριες εργάζονται σε ομάδες των τεσσάρων ατόμων και ασχολούνται με την Δραστηριότητα 1 (Παράρτημα II). Απαντώντας τις ερωτήσεις διευκολύνονται στο να εντοπίσουν να σημαντικότερα χαρακτηριστικά του λαϊκού παραμυθιού, τα οποία και παρουσιάζουν στην ολομέλεια. Ο/Η εκπαιδευτικός συμπληρώνει στοιχεία που δεν επισήμαναν από τα παιδιά. Στη συνέχεια, οι μαθητές/τριες κατασκευάζουν έναν εννοιολογικό χάρτη με τα σημαντικότερα χαρακτηριστικά του λαϊκού παραμυθιού, είτε κάνοντας χρήση Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας και συγκεκριμένα του προγράμματος <https://el.padlet.com/dashboard>, είτε στο χαρτί, εφόσον δεν υπάρχει η τεχνική ή γνωστική δυνατότητα

3.1.2. Αναγνωστικό στάδιο

Ερωτήσεις κατανόησης:

Ο/Η διδάσκων/ουσα διαβάζει το κείμενο στις σελίδες 50-51 στο Ανθολόγιο της Γ' & Δ' Δημοτικού.

- Ζητά από τους/τις μαθητές/τριες να απαντήσουν τις παρακάτω ερωτήσεις κατανόησης κειμένου:
 - «Ποιος είναι ο σκοπός αυτού του παραμυθιού;»
 - «Ποιοι είναι οι βασικοί ήρωες της ιστορίας;»
 - «Τι συνέβη στην αρχή της ιστορίας;»
 - «Τι υποστήριζε ο κάθε ήρωας;»
 - «Τι έγινε στο τέλος της ιστορίας και γιατί;»
 - «Ποια ήταν τα συναισθήματα των ηρώων και γιατί;»
 - «Ποιο είναι το συμπέρασμα-δίδαγμα από το παραμύθι αυτό;»
 - «Ποια παραμύθια ή μύθους σας θυμίζει το παραμύθι που διαβάσαμε;»
 - «Έχετε ακούσει μια πραγματική ιστορία που να θυμίζει το παραμύθι αυτό;»
 - «Τι συναισθήματα σας προκαλεί;»
- Οι μαθητές/τριες εντοπίζουν στο κείμενο άγνωστες λέξεις που πιθανόν έχουν. Ο/Η εκπαιδευτικός πριν εξηγήσει τι σημαίνει κάθε λέξη ζητά από τους μαθητές να κάνουν κάποιες υποθέσεις με βάση τα συμφραζόμενα.
- Στη συνέχεια, και με αφορμή όσα ειπώθηκαν παραπάνω, ο/η εκπαιδευτικός και οι μαθητές/τριες συζητάνε για τις λαϊκές λέξεις, τους ιδιωματισμούς και για λέξεις ή φράσεις που συνηθίζονταν στον παρελθόν και για τη σχέση τους με το λαϊκό παραμύθι. Επίσης, συζητάνε για τους ιδιωματισμούς του τόπου τους, που χρησιμοποιούν οι ίδιοι/ες ή έχουν ακούσει.
- Ο/Η διδάσκων/ουσα ζητά από τους/τις μαθητές/τριες να σημειώσουν τις φράσεις που φανερώνουν το ηθικό δίδαγμα του παραμυθιού και να διατυπώσουν ο καθένας και η καθεμία ξεχωριστά το δίδαγμα αυτού του παραμυθιού με δικά τους λόγια.

Είδος κειμένου:

- Ο/Η διδάσκων/ουσα ζητά από τους/τις μαθητές/τριες να παρατηρήσουν τον χρόνο (αόριστος) και το πρόσωπο (τρίτο), αλλά και το κειμενικό είδος (λογοτεχνικό – αφηγηματικό) του παραμυθιού.
- Οι μαθητές/τριες θα πρέπει να καταλάβουν ότι είναι ένα κείμενο που προέρχεται από την παράδοση και ειδικότερα ότι πρόκειται για ένα λαϊκό παραμύθι. Κατά αυτόν τον τρόπο επιδιώκεται η σύνδεση της παράδοσης με το σήμερα, καθώς οι μαθητές/τριες καταλαβαίνουν ότι το λαϊκό παραμύθι εξακολουθεί να είναι ενδιαφέρον, ψυχαγωγικό και ταυτόχρονα εκπαιδευτικό.
- Αν υπάρχει η δυνατότητα, παρουσιάζονται στην τάξη παλαιότερα ανθολόγια ή και άλλες συλλογές με λαϊκά παραμύθια, προκειμένου να παιδιά να συνειδητοποιήσουν τι είναι λογοτεχνία και τι είναι λαϊκή λογοτεχνία.
- Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στα σημεία του κειμένου στα οποία υπάρχει διάλογος, με σκοπό να αντιληφθούν τη μορφή του (παύλες πριν τη συνομιλία), τους χρόνους (Ενεστώτας και Αόριστος) και τα πρόσωπα (δεύτερο και τρίτο αντίστοιχα) που χρησιμοποιούνται.
- Για την καλλιέργεια της κριτικής σκέψης των παιδιών ο/η διδάσκων/ουσα τους ζητά να σχολιάσουν τα σημεία στα οποία υπάρχουν ηθικά διδάγματα και να κρίνουν γιατί έγινε αυτή η αλλαγή στη συμπεριφορά των ηρώων. Επίσης, τους προτρέπει να σκεφτούν αν και κατά πόσο συμβαίνει κάτι τέτοιο στη σημερινή εποχή έτσι ώστε να προβληματιστούν πάνω στις ιδιαίτερες κοινωνικές ανάγκες και τα προβλήματα της εποχής μας
- Ο/Η διδάσκων/ουσα ζητά να προσέξουν στο κείμενο τον διάλογο και τον τρόπο με τον οποίο επιτυγχάνεται μέσα από αυτόν η ανάπτυξη των επικοινωνιακών δεξιοτήτων.
- Επίσης, τους ζητά να υπογραμμίσουν τις λέξεις που συνοδεύουν τα ουσιαστικά και δείχνουν κάθε φορά πώς ακριβώς είναι το ουσιαστικό, τι ποιότητα ή ιδιότητα έχει (δηλαδή τα επίθετα). Τους ζητάει να εξηγήσουν πώς θα ήταν το κείμενο χωρίς αυτά, έτσι ώστε να καταλάβουν τη χρησιμότητά τους.

3.1.3. Μετα-αναγνωστικό στάδιο

Αξιολόγηση:

- ο Για την αξιολόγηση της διδακτικής διαδικασίας προτείνεται η τεχνική της δραματοποίησης. Οι μαθητές/τριες χωρίζονται σε ομάδες τεσσάρων ατόμων. Κάθε παιδί αναλαμβάνει έναν από τους ρόλους της ιστορίας. Όμως αυτή τη φορά τα παιδιά θα πρέπει να βρουν ένα διαφορετικό τέλος από αυτό που είχε η ιστορία. Μία ομάδα θα έχει ως θέμα το γάμο της ποντικίνας τον ήλιο, άλλη με το σύννεφο, άλλη με τον άνεμο και άλλη με το κάστρο. Στη συνέχεια και με σύντομο τρόπο θα πρέπει να το παρουσιάσουν στην ολομέλεια. Τα παιδιά συνειδητοποιούν τις δυσκολίες που παρουσιάζονται όταν επικρατεί η μεγαλομανία και η αλαζονεία στη ζωή των ανθρώπων.

Επέκταση (για την τάξη):

- ο Ο/Η διδάσκων/ουσα ζητά από τους μαθητές να δουλέψουν ομαδικά (ομάδες 4 ατόμων) και να ξαναδιαβάσουν το παραμύθι. Στη συνέχεια τους μοιράζει την δραστηριότητα 2 (Παράρτημα II). Θα πρέπει να χωρίσουν το παραμύθι σε φάσεις, με βάση την διαδοχή της πλοκής, σε μορφή κόμικς. Για κάθε φάση θα βάλουν έναν τίτλο και θα προσθέσουν χαρακτήρες και διαλόγους. Κάτω από το κάθε «καρέ» θα προσθέσουν μία μικρή περίληψη του περιεχομένου του. Μέσω του εκπροσώπου τους, παρουσιάζουν στην ολομέλεια την εργασία τους.
Για την κατασκευή του κόμικς τα παιδιά μπορούν να κάνουν χρήση του προγράμματος <https://www.pixton.com/> ή εναλλακτικά να το κάνουν χειρόγραφα, με χρώματα.

Επέκταση (για το σπίτι):

- ο Προτείνεται στους μαθητές να αναζητήσουν και να συγκεντρώσουν πληροφορίες, video, φωτογραφικό υλικό από το διαδίκτυο και από έντυπες πηγές πληροφόρησης (εφημερίδες, περιοδικά) για τα ελληνικά λαϊκά παραμύθια. Πιθανόν, σχετικό υλικό να υπάρχει και στο σχολείο τους. Κάθε μαθητής/τρια αναλαμβάνει να βρει κάτι συγκεκριμένο, έτσι ώστε όταν συγκεντρωθεί όλο το υλικό να κατασκευαστεί ένα λεύκωμα σχετικό με το θέμα. Για παράδειγμα, θα πρέπει να βρουν παραμύθια στα οποία οι ήρωες είναι ζώα, παραμύθια στα οποία κάθε μορφή και εκδήλωση του κόσμου έχει ψυχή, παραμύθια που περιέχουν διδακτισμό κ.ο.κ. Τους προτείνουμε να παρουσιάσουν τις πληροφορίες τους σε συλλογικό λεύκωμα που θα παρουσιάσουν στην τάξη. Η εργασία αυτή θα μπορούσε να διατρέχει όλη τη σχολική χρονιά και να ενταχθεί στην ευέλικτη ζώνη.

3.2. Διδασκαλία γλωσσικού συστήματος

3.2.1 Διδασκαλία γραμματικής

- Το γραμματικό φαινόμενο που ενδείκνυται να διδαχθεί στην ενότητα αυτή είναι η κλήση των επιθέτων σε -ος, -η, -ο. Καθώς το φαινόμενο αυτό θα διδαχθεί διεξοδικά στις μεγαλύτερες τάξεις του Δημοτικού, στην παρούσα φάση γίνεται μια πρώτη αναφορά για να αρχίσουν οι μαθητές/τριες να εξοικειώνονται με αυτό μέσα από απλά και κατάλληλα για την ηλικία τους κείμενα. Στο Παράρτημα II υπάρχει το θεωρητικό πλαίσιο, το οποίο θα δοθεί στους μαθητές και που αφορά τη διδασκαλία του συγκεκριμένου φαινομένου. Επίσης, δίνεται και η αντίστοιχη δραστηριότητα (Δραστηριότητα 3) για την εμπέδωσή του. Τα παιδιά θα χωριστούν σε ομάδες των 4 ατόμων. Στο τέλος θα παρουσιάσουν την εργασία τους στην ολομέλεια.
- Το επόμενο γραμματικό φαινόμενο που προτείνεται να διδαχθεί είναι «Τα επιφωνήματα», ως ο τρόπος με τον οποίο δηλώνονται τα συναισθήματα. Στο Παράρτημα II υπάρχει το θεωρητικό πλαίσιο, το οποίο θα διδαχθεί στους μαθητές. Επίσης, δίνεται η δραστηριότητα 4 για την εμπέδωση του φαινομένου. Με την ολοκλήρωση της δραστηριότητας οι μαθητές/τριες παρουσιάζουν μέσω του εκπροσώπου τους την εργασία τους στην ολομέλεια.

3.2.2 Διδασκαλία λεξιλογίου

Διδασκαλία λεξιλογίου από το βιβλίο του μαθητή

- Ο/Η διδάσκων/ουσα επιδιώκει να φέρει σε επαφή ή να υπενθυμίσει στους/στις μαθητές/τριες λέξεις ή φράσεις που συνηθίζονταν στο παρελθόν και δεν χρησιμοποιούνται τώρα τόσο συχνά, ιδιωματισμούς και λαϊκές λέξεις. Η αφορμή δίνεται μέσα από το κείμενο *Ο ποντικός και η θυγατέρα του*. Τους ζητά να παρατηρήσουν το κείμενο και, αφού υπογραμμίσουν τις λέξεις ή φράσεις της παραπάνω περίπτωσης που θα βρουν, να τις αντικαταστήσουν προφορικά με αυτές που θα χρησιμοποιούσαν οι ίδιοι.

3.3. Παραγωγή Λόγου

Οι μαθητές/τριες εξασκούνται στην μετατροπή ενός λαϊκού παραμυθιού σε περίληψη. Στην ουσία τους ζητάμε να εντοπίσουν ποια είναι τα σημαντικότερα σημεία σε ένα κείμενο, τα οποία είναι απαραίτητο να αναφερθούν, και να τα διηγηθούν με δικά τους λόγια. Τα παιδιά με έμμεσο και βιωματικό τρόπο χρησιμοποιούν παρελθοντικούς χρόνους και τρίτο πρόσωπο, ενώ μετατρέπουν τον ευθύ σε πλάγιο λόγο.

3.3.1 Προσυγγραφικό στάδιο

- Το στάδιο αυτό αρχίζει με την αναπαραγωγή ενός λαϊκού παραμυθιού με τίτλο «Το πιο γλυκό ψωμί»: <https://www.youtube.com/watch?v=25hhmgKfY00>
παραμύθι με το οποίο θα ασχοληθούν οι μαθητές στο συγγραφικό στάδιο.
- Ο/Η διδάσκων/ουσα υποβάλει ερωτήματα στα παιδιά του τύπου:
«Ποιος είναι ο σκοπός αυτού του παραμυθιού;»
«Πιστεύετε ότι έχει αποτέλεσμα;»
«Ποιοι είναι οι βασικοί ήρωες του παραμυθιού;»
«Πώς ήταν η συμπεριφορά τους στην αρχή και πώς στο τέλος;»
«Τι έκανε τον βασιλιά να αλλάξει συμπεριφορά;»
«Υπάρχουν και σήμερα άνθρωποι που νιώθουν όπως ένιωθε ο βασιλιάς και γιατί;»
«Αν θέλατε να διηγηθείτε με λίγα λόγια σε ένα φίλο σας, στους γονείς σας κ.λπ. αυτό το παραμύθι, έτσι ώστε να τους πείτε τα σημαντικότερα, τι θα λέγατε και τι όχι;»
- Οι μαθητές/τριες, μοιράζονται σε ομάδες των τεσσάρων ομάδες και καλούνται να σημειώσουν τις βασικές πληροφορίες που θα ήθελαν να περιέχει η περίληψή τους. Αποφασίζουν για τη σειρά που θα τα αναφέρουν καθώς και την πλοκή. Ο/Η διδάσκων/ουσα λειτουργεί υποβοηθητικά στην όλη διαδικασία.
- Οι μαθητές/τριες έχουν την ευκαιρία να ξανακούσουν το υλικό, από το οποίο θα προκύψει η περίληψή τους.
- Η Δραστηριότητα 5 δίνει τις απαραίτητες οδηγίες (Παράρτημα II).

3.3.2 Συγγραφικό στάδιο

Οι μαθητές συγγράφουν ομαδικά τον διάλογο - σενάριό τους.

3.3.3 Μετασυγγραφικό στάδιο: επανέλεγχος

1η φάση διόρθωσης: Αναθεώρηση σε επίπεδο περιεχομένου, δόμησης και οργάνωσης των ιδεών

- Οι μαθητές συμπληρώνουν έναν πίνακα-φύλλο αυτοαξιολόγησης. Η αυτοαξιολόγηση σημαίνει αναγνώριση από τους ίδιους τους μαθητές των

κριτηρίων ποιότητας, με τα οποία ο παραγόμενος λόγος θεωρείται αποτελεσματικός. Τα κριτήρια αξιολόγησης σχετίζονται άμεσα με τους σκοπούς της υποενότητας (ενδεικτικός πίνακας αυτοαξιολόγησης στο Παράρτημα II).

2η φάση διόρθωσης: Γλωσσική επιμέλεια του κειμένου

- Οι διορθώσεις της περίληψης, που συνέταξε κάθε ομάδα, πραγματοποιούνται ομαδοσυνεργατικά και λαμβάνονται υπόψη οι παρατηρήσεις που προέκυψαν από τον πίνακα αυτοαξιολόγησης.
- Ακολουθεί αναστοχασμός ως προς τις δυσκολίες που συνάντησαν και πώς μπόρεσαν να τις ξεπεράσουν.
- Οι μαθητές/τριες παραδίδουν την περίληψή της ομάδας τους στον/στη διδάσκοντα/ουσα, στην τελική και διορθωμένη της μορφή.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Λαϊκό παραμύθι

Ο ποντικός κι η θυγατέρα του

* σκεφτόταν

Μια φορά ήταν ένας ποντικός κι είχε μια θυγατέρα πολύ όμορφη. Ήθελε να την παντρεύσει, μα δεν ήθελε να τη δώσει σε ποντικό. Κει που συλλογιότανε,* βλέπει τον ήλιο να λάμπει.

Α! είπε με τον νου του, να γαμπρός για το κορίτσι μου· και χωρίς να χάσει καιρό, την παίρνει και πάει στο παλάτι του ήλιου.

– Ήλιε, την παίρνεις τη θυγατέρα μου γυναίκα; Δε θέλω να τη δώσω σ' άλλο να τόσο όμορφη, μόνο σε σένα που 'σαι τόσο όμορφος και δυνατός.

* με νομίζεις
* δες

– Αχ! του λέει ο ήλιος, για να τον ξεφορτωθεί, δεν είμαι γω, όπως με θαρρείς,* δυνατότερος απ' όλους στον κόσμο. Διε* κείνα – να τα σύννεφα, άμα με πλακώσουνε, σκοτεινιάζω και τίποτα δεν μπορώ να τα κάμω. Σύρε* σ' αυτά και χωρίς άλλο θα πετύχεις.

* πήγαινε

Ο καημένος ο ποντικός τι να κάμει! σηκώνεται και πάει στα σύννεφα· μα και κει σκούρα τα βρήκε.

– Βλέπεις τον βοριά; του είπαν τα σύννεφα· αυτός όταν φυσά, εμείς σκορπίζομαστε και χάνουμε τα κομμάτια μας· σύρε στον βοριά.

* σ' αυτόν

Τότε ο ποντικός παίρνει τη θυγατέρα του και πάει στον βοριά και του λέει με τι σκοπόν ήρθε σ' αυτόνα.*

– Μετά χαράς, καημένε ποντικέ, θα την έπαιρνα την όμορφή σου τη θυγατέρα, μα δεν είμαι γω, όπως με θαρρείς, δυνατός. Σύρε κει σε κείνο τον πύργο. Τον βλέπεις; Σαράντα χρόνια φυσώντας δεν μπόρεσα να τον ρίξω κάτω.

Να μην τα πολυλογούμε, πηγαίνει και στον πύργο και του λέει τα ίδια. Ο πύργος τότε γυρίζει και του λέει:

– Ποντικέ, ποντικέ, ακούς μια βοή μέσα στους τοίχους μου; Τι θαρρείς πως είναι; Αντρεωμένα θεριά, ποντικοί, που με κατατρώνε και κοντεύουνε να με ρίξουνε κάτω. Απ' τους ποντικούς πλειότερο* αντρεωμένος και δυνατός κανείς δεν είναι στον κόσμο και καθόλου κανένα να μην ακούς.

Τότε ο ποντικός γίνηκεν η καρδιά του* και δίνει την κόρη του σ' έναν αντρεωμένο και όμορφο ποντίκαρο.

* περισσότερο

* ήρθε στα
συγκάλα του

Δραστηριότητες

1. Ας φανταστούμε ότι η ποντίκινα δεν παντρεύεται τελικά με τον ποντικό, αλλά με τον ήλιο ή με τα σύννεφα ή με τον βοριά ή τον πύργο. Γράφουμε την ιστορία τους.
2. Ζωγραφίζουμε τον γάμο της ποντίκινας με τον γαμπρό που έχουμε διαλέξει γι' αυτήν.
3. Πώς νιώθετε για τον πατέρα-ποντικό στην αρχή και πώς στο τέλος του παραμυθιού;
4. «Είμαι ένας ωραίος αρουραίος, νεαρός και ρωμαλέος». Ακούμε τον δίσκο του Γ. Κουρουπού *Οι δραπετές της σκακιέρας* (στίχοι Ευγ. Τριβιζά) για τον ωραίο αρουραίο και διηγούμαστε την ιστορία.

Πρόταση για διάβασμα

Λεία Χατζοπούλου-Καραβία, *Η Ρίκι δεν είναι πια πιτσιρίκι*, εκδ. Πατάκη.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

Δραστηριότητα 1

-----Σκεφτόμαστε με την ομάδα μας και απαντούμε:

Όταν σκέφτεστε ένα λαϊκό παραμύθι σαν αυτό που είδατε, τι σας έρχεται στο μυαλό;

.....
.....

Ποιοι είναι οι ήρωες ενός λαϊκού παραμυθιού;

.....
.....

Ποιος είναι ο δημιουργός και ποιοι είναι οι ακροατές του;

.....
.....

Ποια μπορεί να είναι τα θέματα ενός λαϊκού παραμυθιού;

.....
.....

Τι μας προσφέρει ένα λαϊκό παραμύθι;

.....
.....
.....

Με τις απαντήσεις που δώσατε, να κατασκευάσετε τώρα έναν εννοιολογικό χάρτη χρησιμοποιώντας το πρόγραμμα <https://el.padlet.com> ή να κάνετε την εργασία σας χειρόγραφα.

Δραστηριότητα 2

Ας φτιάξουμε το παραμύθι μας σε κόμικς!
Κάθε ομάδα θα αναλάβει κι ένα διαφορετικό μέρος της ιστορίας.

- Η 1^η ομάδα θα δείξει τον ποντικό να σκέφτεται με ποιον θα παντρεύει την κόρη του.
- Η 2^η ομάδα θα δείξει τη συνομιλία του με τον ήλιο.
- Η 3^η ομάδα θα δείξει τη συνομιλία του με τον άνεμο.
- Η 4^η ομάδα θα δείξει τη συνομιλία του με τον άνεμο.
- Η 5^η ομάδα θα δείξει τη συνομιλία του με το κάστρο.
- Η 6^η ομάδα θα δείξει το γάμο της ποντικίνας με τον νεαρό ποντικό.

Κάθε ομάδα θα βάλει έναν τίτλο στο έργο της και θα γράψει με λίγα λόγια τι έγινε στο δικό της μέρος της ιστορίας.
Όταν τα ενώσουμε θα έχουμε την ιστορία μας σε κόμικς!
Καλή επιτυχία σε όλους!

το πρόγραμμα <https://www.pixton.com/> ή με το χέρι.

Χρησιμοποιούμε

Α. Επίθετα σε -ος, -η/-α, -ο

Είναι τόσο **όμορφος**.

Με μάγεψαν τα μάτια **του όμορφου** Βρασίδα.

Θα συναντήσω **τον όμορφο** Βρασίδα.

Οι όμορφοι άντρες πάντα με γοητεύουν.

Μου αρέσουν τα μάτια **των όμορφων** αντρών.

Θα φύγω μακριά από **τους όμορφους** άντρες.

	Ενικός αριθμός					
Ον.	ο	όμορφος	η	όμορφη	το	όμορφο
Γεν.	του	όμορφου	της	όμορφης	του	όμορφου
Αιτ.	τον	όμορφο	την	όμορφη	το	όμορφο
Κλ.	–	όμορφε	–	όμορφη	–	όμορφο
	Πληθυντικός αριθμός					
Ον.	οι	όμορφοι	οι	όμορφες	τα	όμορφα
Γεν.	των	όμορφων	των	όμορφων	των	όμορφων
Αιτ.	τους	όμορφους	τις	όμορφες	τα	όμορφα
Κλ.	–	όμορφοι	–	όμορφες	–	όμορφα

Έτσι κλίνονται τα:

ελεύτερος, άρρωστος, άσχημος, ηράσινος, υπάκουος, έξυπνος,
φρόνιμος, ήσυχος, άνετος, ήμερος, επικίνδυνος, χειμωνιάτικος κ.ά.

Πηγή: Γραμματική Ε' και ΣΤ' [CITATION ΔΙΑ \l 1032]

Δραστηριότητα 3

Εργαζόμαστε ομαδικά!

Οι λέξεις που φανερώνουν τι λογής είναι τα ουσιαστικά λέγονται επίθετα.

Τα επίθετα κάνουν παρέα με τα ουσιαστικά και μας δίνουν πληροφορίες για αυτά

Γράφουμε μία ή δύο προτάσεις για κάθε ένα από τα παρακάτω ουσιαστικά χρησιμοποιώντας όποια από τα επίθετα ταιριάζουν, στον κατάλληλο τύπο.

Τα επίθετά μας είναι: στρογγυλός, τριχωτός, λαμπερός, άγριος, πονηρός, ζεστός.

Ο ήλιος

.....

.....

Ο λύκος.....

.....

.....

Η μαϊμού.....

.....

.....

Το λιοντάρι.....

.....

.....

Ε! Ταξι!
Ε! Ταξι, ταξι! ...
Αμ δε! Περνά το ένα, περνά το άλλο, περνά και το παράλλο, σπκώνεις το χέρι, κατεβάζεις το χέρι, ξανασπκώνεις το χέρι, ξανακατεβάζεις το χέρι.
Ουφ πια! Χριστέ μου! Και ξαναπερπάτημα και ξανασταμάτημα. **Α!** Να πετύχω ένα άδειο, παρακαλός μες στο μυαλό σου. **Μακάρι!** Αλλά, **μπα!** Πού τέτοια τύχη! Λίγο πιο κάτω τσούρμο κόσμος, κακό...
Χμ! Τι γίνεται εδώ; Συλληλητη-

ριο; Γάμος; Ανάσταση;
– Όχι, κύριε! Στάση λεωφορείου!
Ω! Το λεωφορείο! Τα λεωφορεία! Επίθεση! Γιουρούσι! Στρίμωγμα και πατίκωμα και πάστωμα και στοίβαγμα... **«Αχ!** Το χέρι μου!», **«Αου!** Το πόδι μου!», **«Ε!** Βλέπε και λίγο πού πατάς!»
Αμάν! Δε χωράει ούτε βελόνι! Κι εσύ; Πάλι απέξω.
Ε! Ταξι, ταξι!...

Δημήτρης Ψαθός, Χαίρε Αθήνα
(διασκευή)

ΕΠΙΦΩΝΗΜΑΤΑ → Είναι άκλιτες λέξεις με τις οποίες μπορώ να εκφράσω τα συναισθήματά μου (δηλαδή τον θαυμασμό, τον πόνο, τη λύπη, τη στενοχώρια, την απορία μου), να πραγματοποιήσω πράξεις (π.χ. παρακίνηση, έπαινο, κάλεσμα, ευχή) ή να δηλώσω τη στάση μου σε μια κατάσταση (π.χ. άρνηση, ειρωνεία, δυσπιστία).

Πηγή: Γραμματική Ε' και ΣΤ' [CITATION ΔΙΑ \l 1032]

Δραστηριότητα 4

Έτσι δείχνουμε τα συναισθήματά μας! Δεν ξεχνάμε: εργαζόμαστε ομαδικά!

Στην παρακάτω άσκηση υπογραμμίζουμε τα επιφωνήματα, συμπληρώνουμε τα σημεία στίξης και γράφουμε στην παρένθεση τι φανερώνει η κάθε πρόταση.

- ❖ Μπα...Γιατί έγινε αυτό (.....)
- ❖ Πουφ.....Τι μυρίζει έτσι (.....)
- ❖ Μπράβο...Τέλεια δουλειά (.....)
- ❖ ΆντεΕλάτε μαζί μου (.....)
- ❖ Μακάρι.... Όλα να πάνε καλά (.....)
- ❖ Χα, χα.... Ας γελάσω (.....)

Δραστηριότητα 5

Πώς κάνω περίληψη;

Βήμα πρώτο: Διαβάζω ή ακούω προσεκτικά την ιστορία μου.

Βήμα δεύτερο: Ρωτάω τον εαυτό μου για τι μιλάει η ιστορία, δηλαδή κατανοώ το θέμα.

Βήμα τρίτο: Ξαναδιαβάζω ή ξανακούω την ιστορία μου, την χωρίζω σε παραγράφους (αν είναι κείμενο) ή σε σκηνές (αν είναι ταινία), σημειώνω τα σημαντικότερα σημεία και βάζω έναν σύντομο πλαγιότιτλο/κεντρική ιδέα σε κάθε περίπτωση.

Βήμα τέταρτο: Ξεκινάω να γράφω την περίληψη, παράγραφο παράγραφο, μεταφέροντας την κεντρική ιδέα με δικά μου λόγια.

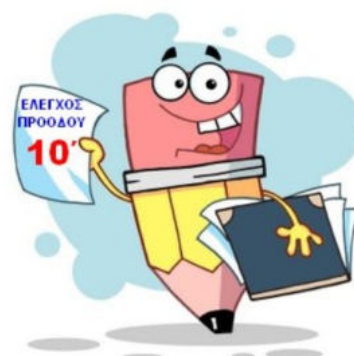
Βήμα πέμπτο: Ξαναδιαβάζω αυτά που έγραψα.

Εργαζόμαστε πάντα ομαδικά και κάνουμε την περίληψή μας!

Πίνακας Αυτοαξιολόγησης

	Αξιολογούμε το κείμενό μας		
1	Είναι το κείμενό μου σαφές, κατανοητό και σύμφωνο με το θέμα;		
2	Έδωσα τις πληροφορίες που μου ζήτησαν;		
3	Ήταν πειστικό το κείμενό μου;		
4	Οργάνωσα το γραπτό μου σύμφωνα με τις οδηγίες που μου έδωσαν;		
5	Τα ρήματα ήταν σε σωστό χρόνο;		
6	Χρησιμοποίησα τα κατάλληλα επίθετα;		
7	Πρόσεξα την ορθογραφία μου;		
8	Πρόσεξα το λεξιλόγιό μου;		
9	Έβαλα τόνο σε όλες λέξεις τονίζονται;		
10	Χρησιμοποίησα σωστά τα σημεία στίξεως;		
11	Πρόσεξα την εμφάνιση του γραπτού μου;		

Αναφορές

- Διαδραστικά Σχολικά Βιβλία. (2012). Ανάκτηση στις 20/11/2019 από Γραμματική Ε'-ΣΤ' Δημοτικού:
<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSDIM-E104/579/3773,16587/>
- Κατσίκη-Γκίβαλου, Α., Παπαδάτος, Γ., Πάτσιου, Β., Πολίτης, Δ., & Πυλαρινός, Θ. (2006). Ανθολόγιο Λογοτεχνικών Κειμένων Στο σχολείο του κόσμου Γ' & Δ' Δημοτικού. Αθήνα: Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων "ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ".
- Κατσίκη-Γκίβαλου, Α., Παπαδάτος, Γ., Πάτσιου, Β., Πολίτης, Δ., & Πυλαρινός, Θ. (2006). Ανθολόγιο Λογοτεχνικών Κειμένων Στο σχολείο του κόσμου Γ' & Δ' Δημοτικού Βιβλίο Δασκάλου. Αθήνα: Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων "ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ".
- ΥΠΕΘ/Π.Ι. (2003). Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών και Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών (ΦΕΚ 303 και ΦΕΚ 304). Αθήνα: ΥΠΕΘ/Π.Ι. Διαθέσιμο και στη σελίδα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.